

WIELUŃSKIE TOWARZYSTWO NAUKOWE

SOCIETAS SCIENTIARUM WIELUNENSIS

S P R A W O Z D A N I E

z działalności

Wieluńskiego Towarzystwa Naukowego

za rok 2003

WIELUŃ 2004

I Sprawy organizacyjne

Wieluńskie Towarzystwo Naukowe działa na podstawie Statutu, uchwalonego przez Walne Zebranie Członków Założycieli Towarzystwa w dniu 18 listopada 1999 r. Postanowieniem Sądu Okręgowego w Sieradzu z 7 lutego 2000 r. Towarzystwo zarejestrowano jako stowarzyszenie i na tej podstawie 28 lutego 2000 r. wpisano do Rejestru Stowarzyszeń w Sądzie Okręgowym pod nr St. 609.

Na podstawie decyzji Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego w Łodzi – Oddział w Sieradzu Towarzystwo otrzymało REGON – Nr 731021246.

W 2003 r. Wieluńskie Towarzystwo Naukowe przystąpiło do Ruchu Stowarzyszeń Regionalnych Rzeczypospolitej Polskiej.

A. Członkowie

W końcu 2003 roku Towarzystwo liczyło 67 członków, z których 39 zamieszkiwało w Wieluniu, 28 poza Wieluniem, z tego: w Częstochowie – 1, Gdyni – 1, Londynie – 1, Łodzi – 3, Opolu – 1, Płocku – 1, Poznaniu – 4, Praszce, pow. Olesno – 2, Zielonej Górze – 2, Złoczewie, pow. Sieradz – 1, Białej, pow. Wieluń – 1, Bieniądzicach, pow. Wieluń – 1, Dąbrowie, pow. Wieluń – 1, Gaszynie, pow. Wieluń – 1, Osjakowie, pow. Wieluń – 1, Ożarówie, pow. Wieluń – 1, Pątnowie, pow. Wieluń – 1, Rudnikach, pow. Olesno – 1, Skomlinie, pow. Wieluń – 1, Sokolnikach, pow. Wieruszów – 1, Żdżarach, pow. Wieruszów – 1.

Wśród członków są byli i obecni pracownicy naukowcy wyższych uczelni: Uniwersytetu Łódzkiego, Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytetu Opolskiego, Akademii Rolniczej w Poznaniu, Akademii Świętokrzyskiej w Kielcach – Filia w Piotrkowie Trybunalskim, Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie.

W 2003 r. przyjęto w poczet członków zwyczajnych WTN 9 osób. Są to:

Janusz A n t c z a k z Białej, pow. Wieluń, mgr ekonomiki rolnictwa, Wicestarosta Wieluński,

Marek D e r a z Wielunia, mgr muzyki,

Narcyz K l a t k a z Gdyni, dr nauk technicznych,

Józef K o w a l c z y k z Wielunia, dr nauk przyrodniczych,

Mieczysław M a j c h e r z Wielunia, mgr ekonomii,

Ireneusz M i e s z k a l s k i z Wielunia, mgr muzyki,

Janina P a w l a c z y k z Wielunia, mgr filologii polskiej,

Jarosław P e t r o w i c z z Wielunia, mgr filologii polskiej,

Adam U s t y n i a k z Wielunia, mgr pedagogiki,

Wśród członków WTN jest 8 profesorów zwyczajnych i nadzwyczajnych, 11 doktorów, 48 magistrów i magistrów inżynierów.

Wielkim wyróżnieniem dla naszego Towarzystwa było powołanie przez Prezydium Polskiej Akademii Nauk prezesa WTN, prof. Stanisława Tadeusza Olejnika, na członka Rady Towarzystw Naukowych przy Prezydium PAN. Z wnioskiem o powołanie przedstawiciela WTN do Rady Towarzystw Naukowych wystąpił przewodniczący Rady Krajowej Ruchu Stowarzyszeń Regionalnych RP, Anatol Omelaniuk.

B. Zarząd

Na Walnym Zebraniu Sprawozdawczo-Wyborczym 16 III 2002 r. dokonano wyboru nowego Zarządu w składzie następującym:

prezes – prof. dr hab. Stanisław Tadeusz Olejnik

wiceprezes – dr Zdzisław Spychała

sekretarz – mgr Bogusława Wiluś

skarbnik – mgr Danuta Juzala

członkowie: mgr Jan Książek, dr Zbigniew Szczerbik, dr Konstantinos Tsirigotis.

W okresie sprawozdawczym Zarząd odbył 5 protokołowanych posiedzeń, na których omawiano następujące zagadnienia:

- sprawy wydawnicze - przygotowanie do wydania następujących publikacji: „*Rocznik Wieluński*” tom 3; *Wieluń – przewodnik*.
- pozyskiwanie środków na działalność wydawniczą WTN,
- organizacja dorocznego zebrania noworocznego członków WTN,
- organizacja promocji wydawnictw WTN: 3. tomu „*Rocznika Wieluńskiego*” oraz *Przewodnika* po Wieluniu autorstwa Tadeusza Olejnika,
- organizacja wycieczek naukowych członków WTN do Łęczycy, Krośniewic i Kalisza,
- organizacja wieczornicy poświęconej poecie Z. Adamskiemu, w 10. rocznicę śmierci,
- nawiązanie współpracy z Kaliskim Towarzystwem Przyjaciół Nauk i Towarzystwem Naukowym Płockim – Oddział w Łęczycy,
- realizacja budżetu WTN w 2003 roku,
- szacunek strat poniesionych przez WTN w związku z włamaniem do lokalu Towarzystwa przy ul. Śląskiej 23a,
- udział przedstawiciela WTN w pracach Rady Towarzystw Naukowych przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk,
- rozpatrywanie deklaracji osób pragnących wstąpić do WTN,
- utworzenie komisji naukowych w ramach WTN.

C. Komisja Rewizyjna

Na Walnym Zebraniu Sprawozdawczo-Wyborczym 16 III 2002 r. wybrano Komisję Rewizyjną w składzie:

mgr Kamila Packa

mgr Krzysztof Domagała

mgr inż. Wacław Urbaniak

Komisja odbyła 1 zebranie, na którym dokonano kontroli działalności statutowej i finansowej Towarzystwa.

Wielkim wyróżnieniem dla Wieluńskiego Towarzystwa Naukowego było powołanie jego prezesa, prof. dr. hab. Stanisława Tadeusza Olejnika na członka Rady Towarzystw Naukowych przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk.

D. Komisje naukowe, sekcje

Ze względu na niewielką liczbę członków nie powoływano dotychczas ani komisji, ani sekcji naukowych.

E. Biuro Towarzystwa

Towarzystwo ma swą siedzibę w jednoizbowym lokalu w budynku przy ul. Śląskiej 23a, stanowiącym własność Starostwa Wieluńskiego. W roku sprawozdawczym nieustaleni sprawcy dokonali włamania do biura Towarzystwa, kradnąc i częściowo niszcząc jego wyposażenie.

II Działalność podstawowa

1. Wydawnictwa

W okresie sprawozdawczym Towarzystwo wydało w nakładzie 300 egz. trzeci tom periodyku naukowego pt. „*Rocznik Wieluński*”. Na częściowe pokrycie wydania tej publikacji otrzymaliśmy ze Starostwa Powiatowego w Wieluniu i po raz pierwszy z Urzędu Miejskiego subsydium. Dotychczas Urząd Marszałkowski w Łodzi konsekwentnie omawiał Towarzystwu jakiegokolwiek wsparcia finansowego na wydawnictwa naukowe promujące region wieluński, w związku z tym w 2003 r. nie składano wniosku o dofinansowanie działalności wydawniczej.

Po 36. latach od pierwszego wydania przewodnika po Wieluniu autorstwa Tadeusza Olejnika, wydrukowano nakładem WTN nową edycję pięknie opracowanej graficznie i poszukiwanej na wieluńskim rynku publikacji. Jej wydanie było

możliwe dzięki uzyskaniu od Burmistrza Wielunia dotacji celowej w wysokości 5000 zł. Promocja przewodnika odbyła się 13 VI 2003 r. z udziałem Starosty Wieluńskiego Mieczysława Łuczaka i Burmistrza Wielunia Mieczysława Majchera.

Członkowie WTN: B. Abramek, P. Gwałt, J. Książek, S.T. Olejnik, T. Spychała i Z. Szczerbik uczestniczyli w opracowaniu wydawnictwa zbiorowego pt. Monografia gminy Mokrsko.

W 2003 r. Naukowe Wydawnictwo Piotrkowskie wydało w nakładzie 150 egz. książkę S.T. Olejnika pt. *Wieluń. Dzieje miasta 1793-1945*. Książka była prezentowana na Warszawskich Targach Książki Historycznej, była też wyróżniona nagrodą rektora Akademii Świętokrzyskiej w Kielcach.

2. Biblioteka i archiwum

W 2001 r. kontynuowano gromadzenie zbiorów bibliotecznych. Ze względu na brak środków finansowych Towarzystwo nie dokonywało zakupów książek. Zbiory biblioteczne tworzone w oparciu o dary książkowe przekazywane przez członków i sympatyków Towarzystwa.

Ofiarodawcami książek i czasopism w 2002 r. byli:

Instytut Pamięci Narodowej w Warszawie,

Towarzystwo Naukowe Płockie,

Bogusława Wiluś z Wielunia, członek Zarządu WTN,

Tadeusz Olejnik z Wielunia, prezes WTN,

Niezależnie od księgozbioru gromadzone są również archiwalia i fotografie. W dziale fotografii zgromadzono kilkadziesiąt zdjęć dokumentujących działalność WTN, jak też inne przejawy życia społecznego i kulturalnego Wielunia i ziemi wieluńskiej.

Opiekę nad Biblioteką i Archiwum sprawuje społecznie mgr Bogusława Wiluś.

3. Udział przedstawicieli WTN w zjazdach, sesjach naukowych, konferencjach i uroczystościach

W dniu 23 stycznia 2003 r. w czytelni biblioteki Liceum Ogólnokształcącego w Wieluniu odbyło się spotkanie prezesa WTN z młodzieżą Liceum. Było ono poświęcone dziejom Wielunia i ziemi wieluńskiej oraz najnowszym pozycjom wydawniczym z zakresu historii regionu wieluńskiego.

Przedstawiciele WTN uczestniczyli:

- w sesji naukowej poświęconej zbrodniom Wehrmachtu i Armii Czerwonej popełnionym w Polsce we wrześniu 1939 r.;

- w inauguracji roku akademickiego w Kolegium Nauczycielskim w Wieluniu;
- w powiatowych obchodach Narodowego Święta Niepodległości w Skomlinie.

4. Konferencje, posiedzenia naukowe

W dniu 25 stycznia 2003 r. odbyło się doroczne zebranie naukowe członków WTN, na którym dr Tadeusz Grabarczyk z Uniwersytetu Łódzkiego, członek WTN, wygłosił odczyt pt. *Od stryczka po stos. Z dziejów kary śmierci w średnio-wiecznej Polsce*”.

W dniu 1 września 2003 r. Wieluńskie Towarzystwo Naukowe było współorganizatorem międzynarodowej, polsko-niemieckiej sesji naukowej w 64. rocznicę niemiecko-sowieckiej agresji na Polskę i zniszczenia miasta Wielunia. Sesja nt. *Zbrodnie Wehrmachtu i Armii Czerwonej podczas polskiej wojny obronnej 1939 r.* odbywała się pod hasłem *Wieluń miastem pokoju i pojednania*.

W skład Komitetu Honorowego sesji wchodził: Janusz Wojciechowski – Wicemarszałek Sejmu RP, Krzysztof Makowski – Wojewoda Łódzki, Krystyna Ozga – Wicemarszałek Województwa Łódzkiego, Mieczysław Łuczak – Starosta Wieluński i Mieczysław Majcher – Burmistrz Wielunia.

Komitet Naukowy sesji tworzyli: prof. dr hab. Witold Kulesza – dyrektor Instytutu Pamięci Narodowej w Warszawie, prof. dr hab. Czesław Grzelak – Akademia Świętokrzyska w Kielcach – Filia w Piotrkowie Trybunalskim, prof. dr hab. Klaus Ziemer – dyrektor Niemieckiego Instytutu Historycznego w Warszawie, red. Joachim Trenkner – dziennikarz z Berlina, prof. dr hab. Tadeusz Olejnik – prezes WTN.

Otwarcia sesji dokonał burmistrz Wielunia, mgr Mieczysław Majcher, po czym wiceprezes WTN, dr Zdzisław Spychała objął przewodnictwo obrad. Wygłoszono następujące referaty:

1. Prof. dr hab. Witold Kulesza

Zbrodnie Wehrmachtu popełnione w Polsce we wrześniu 1939 r. w świetle wybranych postanowień prokuratur niemieckich,

2. Jochen Böhrer

Rola Wehrmachtu podczas kampanii wrześniowej 1939 r. w Polsce [przedstawienie projektu badawczego]

3. Prof. dr hab. Czesław Grzelak

Przestępstwa żołnierzy Armii Czerwonej we wrześniu 1939 r.

4. Red. Joachim Trenkner

Film o zniszczeniu Wielunia 1 IX 1939 r. i jego percepcja w RFN

5. Prof. dr hab. Stanisław Tadeusz Olejnik

Eksterminacja inteligencji polskiej w okresie od września 1939 r. do maja 1940 r.

W sesji uczestniczyli m.in. Wicemarszałek Sejmu RP Janusz Wojciechowski, posłowie na Sejm RP, wiceminister Kultury i Ochrony Dziedzictwa Narodowego Rafał Skąpski, dyrektor Niemieckiego Instytutu Historycznego w Warszawie prof. dr hab. Klaus Ziemer, redaktor Joachim Trenkner z Berlina, kombatanzi, liczni przedstawiciele władz samorządowych z terenu pow. wieluńskiego, nauczyciele, duchowieństwo i wielu mieszkańców Wielunia.

Uczestnikom sesji zaprezentowano film dokumentalny w reżyserii Joachima Trenknera pt. *Wieluń 1 September 1939*.

W godzinach popołudniowych na fundamentach zburzonego przez Niemców kościoła farnego odbyła się uroczystość religijno patriotyczna. Po mszy św. wystąpił Zespół Pieśni i Tańca „Śląsk” z koncertem polskich pieśni patriotycznych, religijnych i ludowych.

W 10. rocznicę śmierci wieluńskiego poety i nauczyciela, Zbigniewa Adamskiego, WTN zorganizowało 20 czerwca poświęconą mu wieczornicę. Spotkanie przyjaciół poety i miłośników jego poezji poprzedziła msza św. odprawiona w kościele parafialnym w Konopnicy, następnie uczestnicy wieczornicy spotkali się przy ognisku nad Wartą, słuchali wierszy Z. Adamskiego w aranżacji i przy akompaniamencie muzycznym dr. Zdzisława Spychały, wiceprezesa WTN.

Warszawa, 22 października 2003 r.

WICEPREZES

GP - 173/Kom./2003

Pan
Dr hab. Tadeusz S. OLEJNIK prof. AŚ
Wieluń

Szanowny Panie Profesorze,

Uprzejmie informuję, iż uwzględniając wniosek przewodniczącego Rady Krajowej Ruchu Stowarzyszeń Regionalnych RP, Prezydium Polskiej Akademii Nauk Uchwałą nr 54/2003 z dnia 15 października 2003 roku powołało Pana Profesora na członka

RADY TOWARZYSTW NAUKOWYCH
przy Prezydium PAN

na okres kadencji 2003 - 2006.

Gratulując wyboru, w imieniu Prezydium Polskiej Akademii Nauk oraz własnym, proszę o podjęcie działalności w Radzie. Wyrażam przekonanie, że możemy liczyć na aktywny udział Pana Profesora w przygotowywaniu przez Radę rozwiązań formalno-prawnych i podejmowaniu działań służących rozwojowi społecznego ruchu naukowego i regionalnego ruchu kulturalnego oraz rozszerzeniu ich udziału w życiu naukowym i upowszechnianiu nauki. Informacja o zebraniu plenarnym Rady zostanie przesłana w terminie późniejszym.

Łączę wyrazy szacunku i poważania

Jan Strelau

CZŁONKOWIE WIELUŃSKIEGO TOWARZYSTWA NAUKOWEGO

Stan na 31 XII 2003 r.

L.p.	Nazwisko i imię	Miejsce zamieszkania	Rok wstąpienia	Tytuł naukowo-zawodowy
1	Abramek Bogusław	Wieluń	1999	mgr archeologii
2	Antczak Janusz	Biała, pow. Wieluń	2003	mgr ekonomii
3	Czeriak Bolesław	Wieluń	1999	mgr historii
4	Dera Marek	Wieluń	2003	mgr muzyki
5	Domagała Krzysztof	Skomlin, pow. Wieluń	1999	mgr historii
6	Eichstaedt Dorota	Wieluń	1999	dr nauk humanist.
7	Eichstaedt Jarosław Paweł	Wieluń	1999	dr nauk humanist.
8	Galiński Antoni	Łódź	2000	mgr hist., mgr prawa
9	Grabarczyk Tadeusz	Łódź	2002	dr nauk humanist.
10	Gwałt Paweł	Ożarów, pow. Wieluń	2000	mgr historii
11	Jasnowski Józef	Londyn	2002	profesor
12	Jędrzejewska Dorota	Wieluń	2002	mgr bibliotekarstwa
13	Juszczak Jan	Sokolniki, pow. Wieruszów	2001	mgr geografii
14	Juzala Danuta	Wieluń	2000	mgr administracji
15	Kaczorowski Włodzimierz	Opole	2000	prof. dr hab.
16	Kałczak Włodzimierz	Wieluń	1999	mgr historii
17	Kansy Andrzej	Płock	2001	mgr filologii polskiej
18	Klatka Narcyz	Gdynia	2003	dr nauk technicznych

19	Klimas Jarosław	Pątnów, pow. Wieluń	2001	mgr prawa i admin.
20	Kowalczyk Józef	Wieluń	2003	dr nauk przyrodniczych
21	Kozłowski Stanisław	Poznań	2001	profesor dr hab.
22	Krzemiński Tadeusz	Łódź	2000	profesor dr hab.
23	Książek Jan	Wieluń	1999	mgr historii
24	Lewaszewicz Tadeusz	Poznań	2001	profesor dr hab.
25	Lewik-Tsirigotis Ewa	Wieluń	1999	mgr pedagogiki
26	Łaz Bożena	Osjaków, pow. Wieluń	2002	mgr prawa i admin.
27	Łągiewka Józef	Bieniądźce pow. Wieluń	1999	mgr geografii
28	Majcher Mieczysław	Wieluń	2003	mgr ekonomii
29	Majdański Jacek	Złoczew, pow. Sieradz	2001	mgr historii
30	Malska Krystyna	Zielona Góra	2002	mgr bibliotekarstwa
31	Malski Józef	Zielona Góra	2002	mgr wych. fizycznego
32	Marchewka Jarosław	Rudniki, pow. Olesno	2001	mgr historii
33	Menc Ryszard	Wieluń	2002	mgr ekonomii
34	Mieszkalski Ireneusz	Wieluń	2003	mgr muzyki
35	Misiak Małgorzata	Wieluń	2002	dr nauk humanist.
36	Mrugała Barbara	Wieluń	1999	mgr pedagogiki
37	Olejnik Stanisław Tadeusz	Wieluń	1999	prof. dr hab.
38	Owczarek Krzysztof	Gaszyn, pow. Wieluń	2001	mgr inż. mechanik
39	Packa Kamila	Wieluń	1999	mgr geografii
40	Papuga Maciej Konrad	Wieluń	2001	mgr kulturozn.
41	Parada Bożena	Wieluń	1999	mgr dziennikarstwa

42	Pawlaczyk Janina	Wieluń	2003	mgr filol. polskiej
43	Perek Marek	Wieluń	1999	dr filozofii
44	Petrowicz Jarosław	Wieluń	2003	mgr filol. polskiej
45	Pioruński Stanisław	Wieluń	2000	mgr historii
46	Piszczałka Jolanta	Praszka, pow. Olesno	2001	mgr historii
47	Polewiak Maciej	Wieluń	2001	mgr historii
48	Rodzoch Jadwiga	Wieluń	2002	mgr bibliotekarstwa
49	Skoczylas-Stawska Honorata	Poznań	2001	dr nauk humanist.
50	Spychała Tomasz	Wieluń	2000	mgr historii
51	Spychała Zdzisław	Wieluń	1999	dr nauk matem.
52	Szczerbik Zbigniew	Praszka, pow. Olesno	1999	dr nauk humanist.
53	Szewczuk Danuta	Wieluń	2002	mgr ekonomii
54	Świątek-Słonina Małgorzata	Wieluń	2001	dr nauk humanist.
55	Tsirigotis Konstantinos	Wieluń	1999	dr nauk med.
56	Urbaniak Waław Zbigniew	Wieluń	2001	mgr inż. mechanik
57	Ustyniak Adam	Wieluń	2003	mgr pedagogiki
58	Walczak Bogdan	Poznań	2001	prof. dr hab.
59	Wielgosz Bożena	Wieluń	1999	mgr pol. społ.
60	Wiluś Bogusław	Wieluń	1999	mgr fil. pol., etnogr.
61	Włodarczyk Zdzisław	Dąbrowa, pow. Wieluń	2002	mgr historii
62	Wojcieszak Henryk	Wieluń	2002	mgr inż. informatyki
63	Wujec Zygmunt	Wieluń	1999	mgr historii
64	Wypchło Waław	Wieluń	2002	mgr administracji

65	Zając Beata	Wieluń	2000	mgr prawa
66	Zawada Piotr	Żdżary, pow. Wieruszów	2000	mgr historii
67	Ks. Związek Jan	Częstochowa	1999	prof. zw. dr hab.